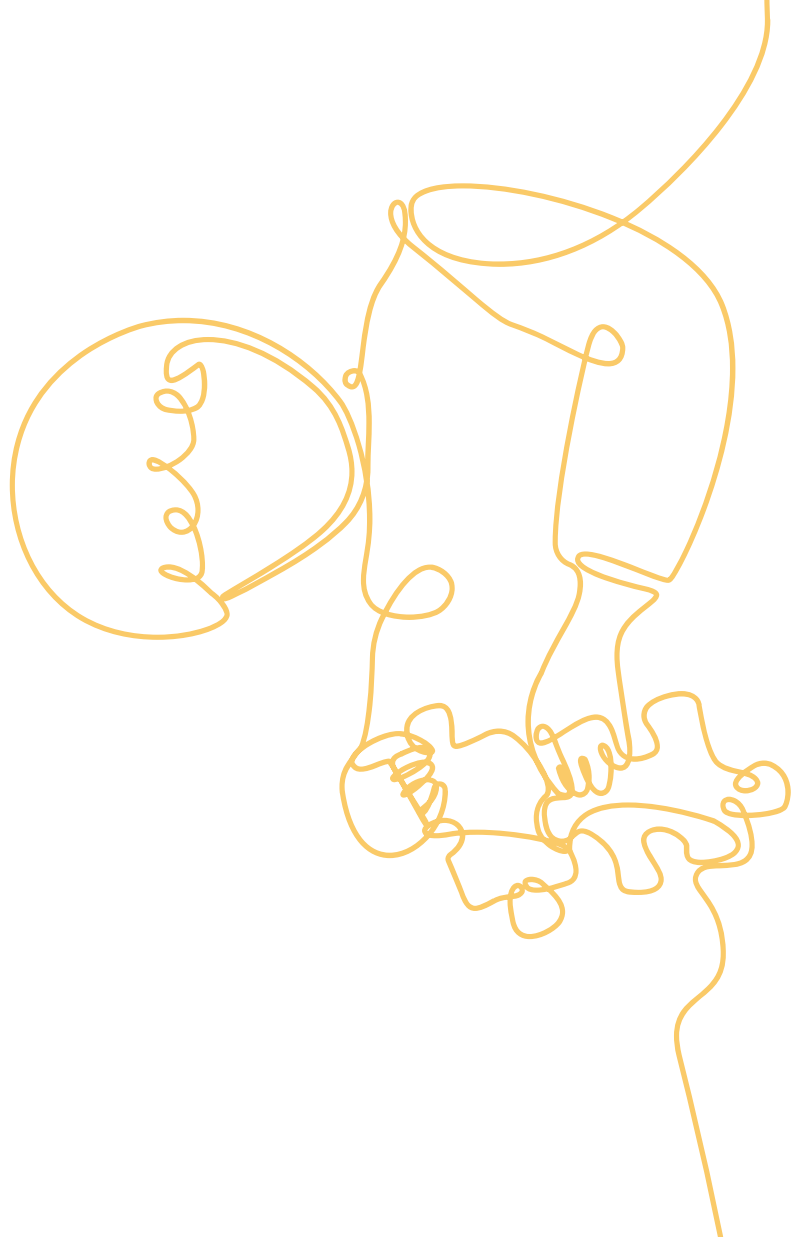

Verktøykasse

ressurser skjema rutiner veiledere

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Refleksjonsnotat BTI nivå 0

Det kan i perioder være nødvendig å være særlig oppmerksom på et barn/en ungdom. For å få klarlagt din undring, kan det være en fordel å skrive ned dine observasjoner. Ved observasjon av barnet/den unge er det viktig å understreke at oppmerksomheten skal rettes mot de konkrete observasjoner av barnet – og ikke være fortolkninger av hva adferden kan være uttrykk for. I arbeid med å avklare egen undring kan du bruke Oversikt over Uro-sonene.

OVERSIKT OVER URO-SONENE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
INGEN URO	LITEN URO	GRÅSONE			STOR URO	
Det går bra med den det gjelder.	Jeg kjenner meg litt urolig for den det gjelder. Jeg har stor tiltro til at vi vil få til en endring i situasjonen.	Jeg kjenner meg mer og mer urolig for den det gjelder. Jeg/vi har prøvd flere tiltak, men ingenting har ført frem. Jeg kjenner meg usikker på situasjonen, er dette et problem eller er det meg som misforstår?			Jeg har stor bekymring for den det gjelder. Barnet er i fare. Situasjonen må endres!	Barnet er i umiddelbar fare. Situasjonen må endres øyeblikkelig!
Vi i barnehagen/på skolen/i tjenesten ser at barnet og familien klarer utviklingsoppgavene. Vi lykkes med våre oppgaver.	Jeg har kjent uro for barnet/ungdommen/foreldrene en eller flere ganger. Her er det faktoren som belaster. Jeg har stor tro på at jeg kan engasjere barn og foreldre i et samarbeid om saken, og vi er flere i barnehagen/på skolen/i tjenesten som kan bidra.	Jeg holder på å miste troen på egen evne til å hjelpe. Jeg trenger tilleggsressurser.	Jeg trenger hjelp med dette!	Tilleggsressurser og kontrolltiltak må settes inn.		En umiddelbar og omfattende endring i barnets/den det gjelder sin situasjon er påkrevd.

Beskriv med dine egne ord hvorfor du undrer deg

Min grad av uro 1-7

Hvilke ressurser har barnet/den unge og hvordan kommer de til uttrykk?

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Min grad av uro 1-7

Hvilke utfordringer har barnet/den unge og hvordan kommer de til uttrykk?

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Min grad av uro 1-7

Beskriv barnet/den unges følelsesmessige utvikling

Eksempel: humør, selvtillit, reaksjonsmåter, frustrasjoner

Grad av uro 1-7

Oslo

Bydel Nordre Aker

Refleksjonsnotat BTI nivå 0

Beskriv barnet/den unges evne til å inngå i sosiale relasjoner

Eksempel: tilknytning til foreldre, forhold til andre voksne og forhold til andre barn / unge

Min grad av
uro 1-7

Fungerer barnet/den unge som andre på sin alder?

Eksempel: interesser, kunnskap, konsentrasjonsevne, planleggingsevne

Min grad av
uro 1-7

Vurder om det er forhold ved tjenesten (x:bhg/skole) som påvirker situasjonen

Gjør gjerne din vurdering av opprettholdende faktorer

Min grad av
uro 1-7

Vurder om det er forhold ved hjemmet og nærmiljøet som påvirker situasjonen

Grad av uro
1-7

Å TA OPP UNDRING

Neste skritt er å ta opp undring.

Reflekter over følgende:

- Hva tror du skjer dersom du ikke tar opp din undring og snakker om den?

.....

- Er det noe som hindrer deg i å ta opp dette?

.....

- Hvordan kan du ta opp undringen på en god måte?

.....

- Når og hvor vil du ta opp undringen?

.....

Refleksjonsnotat makuleres når undringen avsluttes.

ressurser

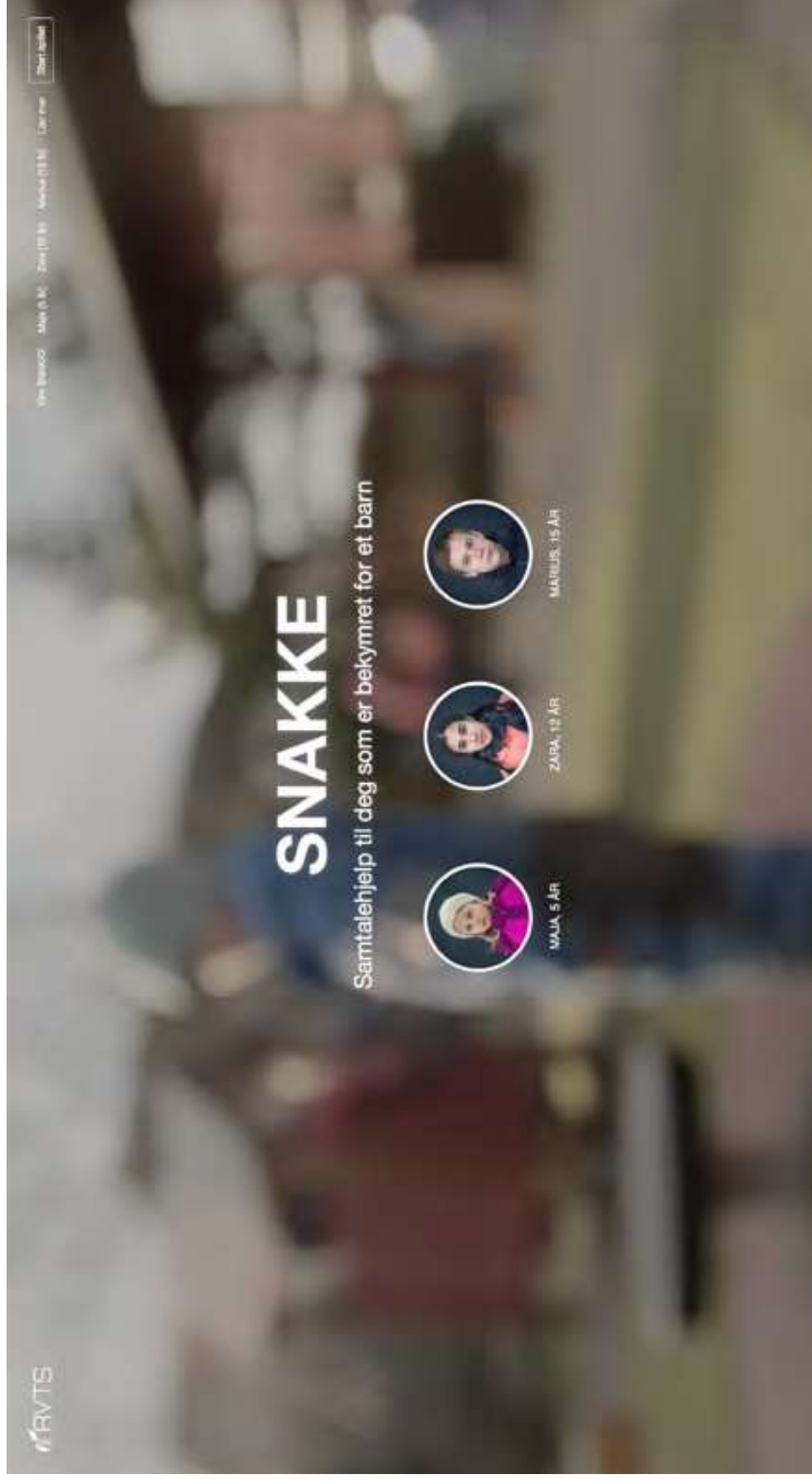
nivå
1

nivå
2

nivå
3

Øvelsesverktøyet Snakke

Finn verktøyet på <https://snakkemedbarn.no/>

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Du skal oppleve at...

..vi byr på oss selv og bygger tillit gjennom trygge relasjoner

For å få min tillit trenger jeg at den ansatte byr på seg selv og er åpen om hvem man er.

Jeg får lettere tillit hvis jeg kan forholde meg til en fast kontaktperson.

..vi løfter frem positive sider og anerkjenner gode intensjoner

Vi må snakke om positive aspekter ved barnet og familien min, også når vi har det vanskelig.

Se mine gode intensjoner, selv om jeg tar dårlige valg.

..vi gir håp og viser at vi bryr oss

Jeg strekker meg langt hvis dere formidler håp.

Vis at du vil meg vel.

..vi reflekterer sammen med familiene og deler våre undringer tidlig

Målet med samtalen bør være at vi skal reflektere om barnet mitt og finne ut av dette sammen.

Snakk med meg med en gang hvis dere er bekymret. Åpenhet skaper trygghet.

..vi tar utgangspunkt i familienes behov og etter spørre tilbakemelding

Start samtalen med å spørre om hva som er viktig for meg å snakke om, og hvordan du kan hjelpe.

Det er viktig at tjenestene klarer å ta imot tilbakemelding på en god måte.

Dersom du er bekymret for vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner/familien skal ikke foresatte involveres, og barnevernstjenesten (nivå 3) involveres direkte.

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Refleksjonsskjema rundt bekymring, BTI

Ved gjennomgang av dokumentasjon fra undringsprosessen (Nivå 0) i BTI modellen jobbes det ut en bekymring. Denne skal være konkret og basert på hva du har sett og hva du har hørt. Husk! Du skal ikke konkludere.

Bruk gjerne dette verktøyet som bakgrunnsinformasjon

Før møtet med barnet/ungdommen og/eller foresatte bør du ha reflektert over følgende:		Hvordan kan en reflektere rundt bekymring?
1	Reflekter rundt årsaker uten å konkludere.	1 Hva VET du om bekymringen og den aktuelle saken?
2	Reflekter sammen med en kollega, det fungerer som regel bedre enn å reflektere alene.	2 Hva kan være årsaker til en slik bekymring rent generelt?
3	Forslag til tiltak: Skaff deg oversikt over din tiltaksvifte, tiltak som kan være aktuelle, i forkant av møtet.	3 Er det forhold i barnehagen/skolen som påvirker bekymringen?
		4 Er det forhold ved hjem eller nærmiljø som påvirker bekymringen?
		5 Hva sier faglitteratur om mulige årsaker til en slik bekymring?
		6 Hva sier fagmiljøene om årsaker til en slik bekymring?

Gode møter når vi setter inn tiltak

nivå

1

nivå

2

nivå

3

1	Forberedelse	Hva er viktig for å forberede et godt møte? Møteagenda: - Hvordan sikre at vi tar utgangspunkt i behovene til dem det gjelder? - Er det lurt å ringe noen for å avklare dagsorden nærmere? Avtal med foreldre/foresatte/ungdom. I forkant av større møter, kan det være nyttig å forberede foreldre, barn og unge på hva som skal skje i stormøtet, enten pr telefon eller i formøte.	- Sette opp dagsorden og tidsramme for møtet. Møtested avklares. - Beskriv formålet med møtet. Ved tverrfaglig samhandling: Innhente samtykke fra foreldre/foresatte/ungdom. Bruk samtykkeskjema som finnes i «Verktøykassen».
2	Velkommen	Velkommen og kort om hvorfor møtet avholdes. Hvordan sikrer du et inkluderende møteklima?	- Sørg for vann/kaffe/te dersom det er behov. Ta imot møtedeltakerne når de kommer inn. - Kort presentasjonsrunde av deltakerne: Navn og rolle (foreldre, lærer, helsesøster, etc).
3	Nåsituasjon	Der stafettlogg ennå ikke er etablert. Foreldre/foresatte/den unges syn vektlegges som det viktigste for møtet. Mål å reflektere om de det gjelder og sammen finne ut av det. En måte å gjøre det på kan være: a) Hva vet vi helt konkret? Gjennomgang av nåsituasjonen, både ressurser og utfordringer. Runde blant deltakerne. De det gjelder får snakke først dersom de ønsker det. b) Informer om eventuelle iverksatte tiltak c) Drøft og still hverandre spørsmål for å klargjøre oppmerksomheten på tvers. (hva mester barnet, hva fungerer godt i familien og i bhg/skole, hvilke utfordringer?)	Der stafettlogg er etablert. Foreldre/foresatte/den unges syn vektlegges som det viktigste for møtet. Målet å reflektere om den det gjelder og sammen finne ut av det. En måte å gjøre det på kan være: a) Positivt fokus på tiltak som ble avtalt på forrige møte. Hva har fungert? Stafettholder gjennomgår og sikrer familiens perspektiv. Alle deltakerne orienterer. Foreldre/foresatte/ungdom får snakke først dersom de ønsker det. Drøft og still hverandre spørsmål for å klargjøre nåsituasjonen.
4	Felles målsetning	Hva skal vi jobbe videre med? a) Hvilke mål har hver enkelt for den tverrfaglige innsatsen (hva vil vi få til?)	Drøft handlingsmuligheter og alternativer (tverrfaglig drøfting) Bruk gjerne Analyse av opprettholdende faktorer
5	Valg av tiltak	Hvordan skal vi jobbe videre? a) Hvilke tiltak vil vi sette i gang? Drøft i fellesskap. b) Koordinator tiltakene c) Tydeliggjør målsettingene for tiltakene for alle deltakerne	d) Avklar hvordan tiltakene følges opp underveis, av hvem e) Avklar når tiltakene skal vurderes og tidspunkt for neste møte Der stafettlogg er etablert; a) Hvilke tiltak skal videreføres fra forrige periode?
6	Oppsummering	Oppsummering og konkrete avtaler a) Vurder om andre/flere forhold må avklares b) Gjennomgå planen og gjør ev. videre avtaler	c) Fastsett hvem som skal orienteres om den tverrfaglige innsatsen, Stafettholderen er møteleder og ajourfører stafettloggen med informasjonen og bestemmelser som kommer frem i løpet av møtet.
7	Avslutning	Positivt fokus. a) Hva var formålet med møtet? Kom vi i havn? b) Avklar forventning til tjenestene. Hva kan vi bidra med slik at det er mulig for foresatte å delta på møter?	Avslutning. a) Vi ønsker å bli bedre. Spørsmål til dem det gjelder; «Er det noe i dette møtet du tenker kunne vært annerledes – og som vi kan ta med oss til neste møte?» b) Dersom det er praktisk gjennomførbart: Finn et nytt tidspunkt for møtet. c) Takk for møtet, og avslutt. Når møtet er avsluttet er vi ferdige med å snakke om barnet/familien. På vei ut snakker man om generelle temaer (vær og vind). Møtet skal ikke fortsette ute på gangen.

Samtykke til tverrfaglig samarbeid

For at offentlige instanser skal kunne samarbeide og dele taushetsbelagte opplysninger, må det foreligge samtykke fra barnet, foresatte eller verge. ☐ Jeg/vi samtykker ikke.

☐ Jeg/vi samtykker til at saksansvarlige i tjenestene under kan dele informasjon og nødvendige opplysninger om:

Navn Fødselsdato

Dette samtykket gjelder frem til dato Jeg kan når som helst trekke samtykket tilbake.

- Jeg/vi er kjent med at jeg/vi kan nekte at opplysninger om spesielle forhold deles, eller at spesielle fagmiljø eller enkeltpersoner kun får bestemte opplysninger. Dette overstyrer ikke fagpersoners meldeplikt til barneverntjeneste og NAV.
- Jeg/vi er enige i at opplysninger/vurderinger kan deles med de nevnte tjenestene for å bidra til å skape helhetlige og koordinerte tjenester.
- Jeg/vi er gjort kjent med at formålet med deling av opplysninger er for å gi barnet et best mulig hjelpetilbud, og at informasjonen som gis er begrenset til det som til enhver tid er nødvendig.
- Jeg/vi kjenner barnets rettigheter; Når barnet er fylt 7 år skal det høres, og det skal legges økende vekt på barnets mening ut fra alder og modenhet. Fra 12 år skal barnets mening tillegges stor vekt.

AVKLARINGER

- ☐ Jeg/vi bekrefter at vi har fått informasjon om de ulike tjenestene avkrysset over.
- ☐ Jeg/vi samtykker til opprettelse av Stafettlogg og bekrefter at vi har fått informasjon om hva dette er. Registrering i Stafettlogg krever fødselsnummer.
- ☐ Foresatte 1 fødselsnr: Adr: Tlf:
- ☐ Foresatte 2 fødselsnr: Adr: Tlf:

FØLGENDE TJENESTER KAN INVOLVERES (Sett kryss)

☐ Barnehage	☐ Skole/AKS	☐ Tverrfaglig ressursteam ¹⁾	☐ Skolehelsetjenesten/ Helsestasjonen
☐ Fastlege	☐ Forebyggende tjenester	☐ PPT	☐ Andre:
☐ Forebyggende & kultur	☐ NAV	☐ Frivillig sektor	
☐ SaLTo-koordinator	☐ Spesialisthelsetjenesten (spesifiser)	☐ Barnevern	

- ☐ Jeg/vi samtykker at begrenset informasjon deles med overnevnte tjenester. Følgende kan informeres om:

- ☐ 1) I tilfeller hvor henvisning kan føre til vedtak hos Tverrfaglig ressursteam: Jeg/vi samtykker til vedtak jf. Barnehageloven §19

Sted Dato

Barnets signatur (over 15 år)	Signatur foresatt	Signatur foresatt
--	------------------------------	------------------------------

Samtykke innhentet av Tjenestested

LOVBESTEMMELSER OM TAUSHETSPLIKT

Barneverntjenesteloven: § 6-7 • Folketrygdloven: §§ 21 – 9, 25 – 10, 25 - 11 • Forvaltningsloven: § 13 – 13e • Helsepersonelloven: §§ 21 – 25
Opplæringsloven: §§ 5.4 og 15.4 • Pasient- og brukerrettighetsloven: § 3 – 6 • Sosialtjenesteloven: §§ 43,44,45. Alle lovene ligger på www.lovdatab.no
KS (2013) Veileder: Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn – ungdom og familier.

ressurser

nivå
1

nivå
2

nivå
3

Å utvikle gode tiltak

Fremgangsmåte

Brukes i stafettloggsmøte.

Hensikt

Verkøyet brukes for å utvikle gode og målrettede tiltak.

Prioritering

Er det en kompleks utfordring, bli enige om å prioritere; Hva kan dere gjøre noe med?

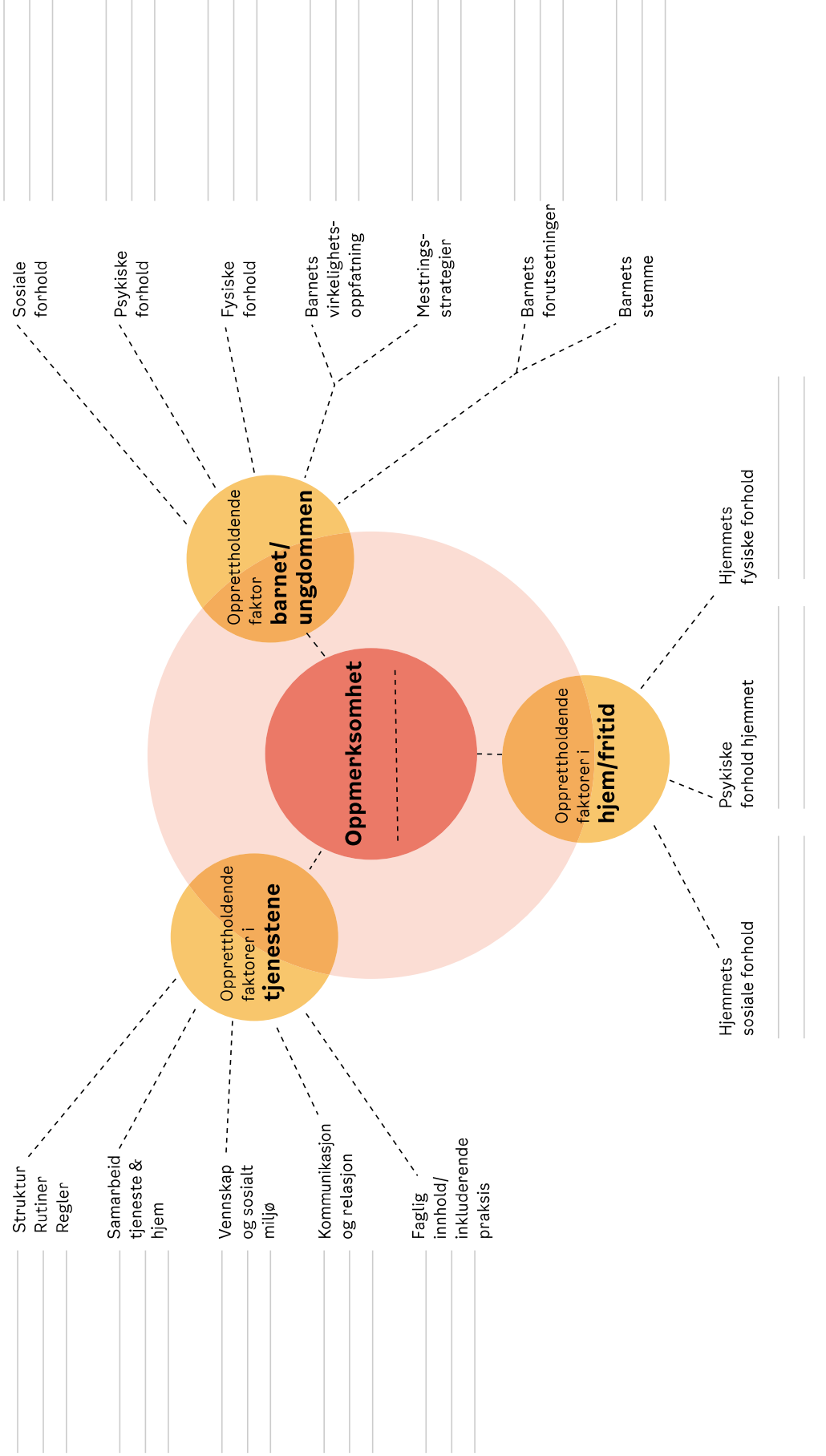
Opprettholdende faktorer

De sentrale spørsmålene når man analyserer, er:

- Hvor kommer utfordringen fra?
- Hvilke faktorer opprettholder den?

Hvor settes det inn tiltak?

- Hvilke opprettholdende faktorer har vi størst mulighet for å endre?
- Hvilken kunnskap har vi om disse temaene?
- Hva kjennetegner måloppnåelse?
- Hva vet vi om virksomme tiltak i liknende saker?

Kilde: Læringsmiljøsentret, UJS // Læringsmiljøteamet, Oslo kommune

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Risiko og beskyttelsesfaktorer

	Beskyttelse	Risiko
Individuelle	God fysisk og psykisk helse Tilgang til helsetjenester God tilknytning til minst én omsorgsperson Identitet (tilhørighet) Generell tilfredshet Grensesetting Sosiale relasjoner	Funksjonshemming/helseproblemer Ikke tilgang på helsetjenester Tilknytningsproblemer til omsorgspersoner Identitet knyttet til avvikende atferd Negative holdninger Manglende grensesetting Manglende sosiale relasjoner
Foreldre-barn relasjon	Grunnleggende omsorg (mat, søvn, fysisk aktivitet, hygiene) Forutsigbare/regelmessige hverdagsrutiner Stimulans og veiledning fra omsorgspersoner Omsorgspersoner som er følelsesmessig tilgjengelige Empatisk/autoritativ oppdragerstil	Mangelfull grunnleggende omsorg fra omsorgspersoner Mangelfulle eller ustabile hverdagsrutiner Mangel på stimulans fra omsorgspersoner Lite tilgjengelige omsorgspersoner (pga rus, vold, psykisk helse) Autoritær/inkonsekvent oppdragerstil
Familie/ omgivelser	Familiestruktur med to foreldre Familie med høy utdanning og tilknytning til arbeidsmarkedet Høy/middels sosioøkonomiske status Stabilt bomiljø (lite belastende miljø) Godt miljø i barnehage og skole Sosialt nettverk	Familiestruktur med én forelder Barn i familier med psykisk sykdom, rus, kriminalitet, vold ol. Ustabilt og belastet bomiljø Isolasjon/mangel på sosialt nettverk

Tegn og signaler

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Last ned dokument fra <http://tidliginnsats.forebygging.no/Global/Rapport-risiko-hos-barn-og-unge.pdf>

Hvordan tolke tegn og signaler?

- Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring.
- Oversikter over tegn og signaler må brukes i kombinasjon med begreper som skjønn og magefølelse.
- En enkel observasjon av ett tegn er ikke ensbetydende med at det er grunn til bekymring. Tegn som vedvarer over tid, eller flere tegn samtidig, gir derimot større grunn til bekymring.
- Generelt anbefales det å betrakte observasjon av tegn og signaler som utgangspunkt for en lengre prosess.
- Nordre Aker jobber vi ved å utforske undring på nivå 0.

Du som profesjonell holder tilbake å konkludere, før du har sjekket ut med barn, unge og foreldre — og dere sammen er enige om at det er en bekymring. Tegn og signaler brukes som bakgrunnskunnskap heller enn sjekkliste.

Tegn og signaler

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Følelsemessige uttrykk og atferd	Uvanlig atferd og utviklingstrekk	Sosiale forhold	Fysiske tegn	Foreldre og relasjon til barna
Innadvendt, trist, tilbaketrukket	Urolig, konsentrasjonsvansker	Ettergivende atferd	Påkledning	Foreldres relasjon til barn
Dårlig selvbitde/selvfølelse	Forsinket/tap av ferdigheter eller regresjon	Uvanlig tilknytnings-atferd	Hygiene	Foreldre med psykiske lidelser
Gråt, trøstesløshet, vanskelig å berolige	Læringsvansker og skolerelasjon	Oppmerksomhets-søkende	Mat/ spisevaner	Foreldre med rusmisbruk
Angst, anspent o.l.	Enurese, enkoprese	Klynger seg til voksne	Fysiologisk utvikling, over-/ under-vektig	Uforutsigbare foreldre
Irritabel, sinne, raseri, opposisjonell	Selvskadning, selvdestruktiv	Sosial involvering med andre barn	Trøtthet/ søvn-mangel	Tilbaketrekning
Sensitiv for lyd, lys og omgivelser	Bruk av rusmidler	Kommer ofte i konflikt med andre barn	Fysiske plager	
Slapp, nummen, interesseløs, følelsesløs	Tyveri, kriminalitet, løgner	Avvikende eller konfliktfylt relasjon til foreldre	Medisinsk oppfølging	
		Avviser/unngår voksenkontakt	Mangelfullt tilsyn	
			Barn med omsorgs-oppgaver	
			Barn forteller/ ber om hjelp	

Tegn og signaler Følelsesmessig uttrykk og atferd

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Hovedgruppe	Kortnavn	Beskrivelse
Følelses- messige uttrykk og atfer	Innadvendt, trist, tilbake-trukket	Barnet opptrer som innadvendt, tilbaketrukket og/eller trist. Sped- og småbarn fremstår som passive og har manglende vitalitet
	Dårlig selvbilde/ selvfølelse	Barnet fremviser dårlig selvbilde og/eller dårlig selvfølelse. For de yngste barna omtales tegnet som tap av selvaktelse.
	Gråt, trøstesløshet, vanskelig å berolige	Barnet gråter ofte, er vanskelig å trøste eller berolige
	Angst, anspent o.l.	Barnet er ofte engstelig eller viser unormalt stor engstelse. Gjelder spesielt i situasjoner hvor barnet skiller seg fra omsorgspersoner
	Irritabel, sinne, raseri, opposisjonell.	Barnet har vanskelig for å regulere sinne og frykt. Det kan ha raserianfall eller utvise en utagerende eller aggressiv atferd. I tillegg kan barnet fremstå som spesielt opposisjonell.
	Sensitiv for lyd, lys og omgivelser	Barnet opptrer sensitivt eller er skvetten når det gjelder høye lyder og stekt lys. Påvirkes lett av uro fra omgivelsene.
	Slapp, nummen, interesse-løs, følelsesløs	Barnet fremstår som nummen, slapp og/eller interesse-løs, har redusert oppmerksomhet og er lite interessert i lek, aktiviteter eller andre personer.

Tegn og signaler på uvanlig atferd og utviklingstrekk

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Hovedgruppe	Kortnavn	Beskrivelse
Uvanlig atferd og utviklings-trekk	Urolig, konsentrasjons-vansker	Barnet fremstår som urolig og hyperaktiv, og har vansker med konsentrasjon og oppmerksomhet.
	Oppmerksomhetssøkende	Barnet er oppmerksomhetssøkende, dvs. krever unormalt mye oppmerksomhet fra omgivelsene. Kan utløse negative reaksjoner for å oppnå oppmerksomhet.
	Forsinket/tap av ferdig-heter eller regresjon	Barnet har forsinket motorisk, språklig, emosjonell og/eller sosial utvikling. Barnet kan også ha tap av tidligere tillærte ferdigheter, f.eks. motoriske ferdigheter, spiseferdigheter, språk, renslighet.
	Læringsvansker og skolerelasjon	Barn og unge som har vansker med innlæring og hukommelse, herunder forsinket språkutvikling. Tegn kan også være uforklarlig skolefravær og skulk.
	Enurese, enkoprese	Ufrivillig vannlating og avføring i sengen eller i buksene.
	Selvskading, selvdestruktiv	Selvdestruktive følelser, uttrykk eller handlinger, eks. i form av å skjære seg selv.
	Bruk av rusmidler	Viser interesse for rusmidler, tidlig debut eller økende forbruk.
	Tyveri, kriminalitet, løgner	Barn og unge driver med tyveri og annen kriminalitet.

Tegn og signaler på unormale sosiale forhold

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Hovedgruppe	Kortnavn	Beskrivelse
Sosiale forhold	Ettergivende atferd	Barnet viser overdrevent god oppførsel for å unngå misnøye hos foreldre eller andre omsorgspersoner. Barnet kan også preges av å permanent tilpasse seg eller oppfylle andres behov og forventninger.
	Uvanlig tilknytningsatferd	Barnet er ukritisk og overdrevent vennlig overfor ukjente voksenpersoner og kan fremstå som ukritisk kontaktsøkende. Alternativt kan barnet virke uaffisert av eller ha uvanlig lite reaksjon når foreldre forlater barnet.
	Klynger seg til voksne	Barnet er tilbøyelig til å klenge seg til voksne eller utviser uvanlig atferd ved adskillelse. Barnet kan også ha uvanlig fokus på foreldre sett i forhold til alder og utvikling. Alternativt kan reaksjonen være at barnet unnlater å søke trøst hos voksne.
	Sosial involvering med andre barn (sosial kompetanse)	Trekker seg fra sosiale sammenhenger, har vansker med å samspille med andre, virker ensom.
	Kommer ofte i konflikt med andre barn	Kommer ofte i konflikt med andre barn (udokumentert)
	Avvikende eller konfliktfylt relasjon til foreldre	Barnet unngår å søke trøst eller kjærlighet fra omsorgspersoner når det er bekymret.
	Avvikende eller konfliktfylt relasjon til foreldre	Barnet er motvillig mot å være i kontakt med eller i nærheten av bestemte personer. Kan også være ekstremt på vakt mot voksenpersoner (udokumentert).

Tegn og signaler Fysiske tegn og signaler

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Hovedgruppe	Kortnavn	Beskrivelse
Fysiske tegn	Påkledning	Barnet har upassende klær i forhold til vær og årstid. Barnet kan også virke ustelt.
	Hygiene	Barnet bærer preg av dårlig stell og pleie, f.eks. ved å være permanent skitten, at det lukter av barnet og/eller at tannhelsen er dårlig. Barnet kan også ha ubehandlede sykdommer eller andre plager som lus.
	Mat-/ spisevaner (spiseforstyrrelsen)	Barnet har vanskelig forhold til mat, vil ikke spise, har ekstrem sult, har mangelfull ernæring. Annet uvanlig forhold til mat kan være at barnet spiser rester, stjeler, hamstrer eller gjemmer mat.
	Fysiologisk utvikling, over-/under-vektig	Barnet har unormal vekt som følge av mangelfullt kosthold (non-organic-failure-to-thrive). Det kan synliggjøres som vekststagnasjon. Andre fysiologiske tegn kan være over-/undervekt eller dehydrering som følge av manglende/feil ernæring.
	Trøtthet/søvnmangel	Mangel på søvn. Viser seg ved at barnet virker slitent og trøtt eller ved at barnet selv opplyser om mangelfull døgnrytme.
	Fysiske plager	Barnet har vedvarende fysiske plager som infeksjons-sykdommer, vondt i magen, hodesmerter og/eller smerter i kroppen generelt (begrenset dokumentasjon)
	Mangelfullt tilsyn	Foreldrene har mangelfullt tilsyn med barna som resulterer i skader (dyrebitt, skolding, fall osv.). Eventuelt kan det også være mangelfulle forklaringer på skader som skyldes mangelfullt tilsyn.
	Medisinsk oppfølging	Foreldre ivaretar ikke barnets behov for medisinsk oppfølging/behandling eller tannhelsebehandling. Eventuelt kan foreldrene aktivt motarbeide at barnet har kontakt med helsepersonell.
	Barn med omsorgs-oppgaver	Barn eller voksen opplyser om at barna har omsorgs-oppgaver som går ut over det som er normalt, og som går ut over skole eller andre aktiviteter for barnet.
	Barn forteller/ ber om hjelp	Barna forteller uoppfordret at de har behov for hjelp eller er utsatt for ulike former for risiko.

Tegn og signaler hos foreldre og relasjonen foreldre-barn

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Hovedgruppe	Kortnavn	Beskrivelse
Foreldre og relasjon til barna	Foreldres relasjon til barn	Foreldre er fiendtlig innstilt til egne barn, gjør barnet til syndebukk, har overdrevne forventninger til barnet, eksponerer barnet for skremmende opplevelser, bruker barnet til eget behov (f.eks. i skilsmissem), sønger ikke for sosialisering av barnet eller gir ikke barnet følelses-messig respons.
	Foreldre med psykiske lidelser	Foreldre viser eller gir uttrykk for å ha psykiske plager i form av å være mentalt overbelastet (ved arbeidsledig-het, sykdom, overarbeidet), har skiftende stemnings-leie, lider av depresjon/angst eller opptrer irrasjonelt på bisarre måter. (udokumentert)
	Foreldre med rusmisbruk	Foreldre gir signaler om rusproblematikk ved å møte opp med barnet i ruspåvirket tilstand
	Uforutsigbare foreldre	Foreldre glemmer å hente barnet, barnet hentes av mange ulike personer eller foreldre gir elles uttrykk for å ha en uforutsigbar hverdag
	Tilbaketrekning	Barna har et stort og uforklarlig fravær fra barnehage og skole, barna hindres i å være samme med andre og foreldrene trekker seg fra kontakt med barnehage, skole og helsetjenester.

Tegn og signaler på fysiske overgrep hos barn og foresatte

(Child Welfare Information Gateway, Children's Bureau, Washington)

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Tegn hos barna	Tegn hos foreldre/omsorgspersoner
• Har uforklarlige brannsårr, bitt, blåmerker, benbrudd eller svarte øyne • Har blåmerker eller andre merker etter fravær fra skolen • Synes skremt av foreldrene og protesterer eller gråter når barna skal hjem • Trekker seg tilbake ved tilnærmelser fra voksen-personer • Foreldre eller andre omsorgspersoner rapporterer om unaturlig skade • Plager dyr eller kjæledyr	• Har motstridende, lite overbevisende eller ingen forklaring på barnets skade, eller gir en forklaring som ikke er forenlig med skaden • Beskriver barnet som "ondt" eller på en svært negativ måte • Bruker hard fysisk disiplin med barnet • Er misbrukt som barn • Har selv plaget dyr eller kjæledyr

Tegn og signaler på fysiske overgrep (physical abuse)

(sammensatt oversikt)

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Fysiske tegn

- Merker etter slag (med hånd eller redskap), brennmerker, sår på kroppen og lignende.
- Skader fremstår i et mønster fra f.eks. hånd eller belte.
- Skader etter risting, kast eller spark.
- Merker etter kvelningsforsøk (fingermerker).
- Brudd på armer, ben, kraveben eller andre brudd.
- Symptomer på shaken baby og lign. (shaken baby syndrom er en kombinasjon av blødninger i hjernen og blødninger i øyenbakgrunnen hos barn i spedbarnsalderen oppstått i forbindelse med at barnet gjentatte ganger blir ristet på en slik måte at hodet beveges ukontrollert frem og tilbake).

Atferdssignaler

- Vaktsom ved voksenkontakt
- Engstelig når andre barn gråter
- Tilbaketrunket og/eller aggressiv atferd
- Skremt av foreldre
- Redd for å gå hjem
- Opplever fysisk kontakt som ubehagelig
- Selvestruktiv
- Frykt for å gå steder hvor overgrep finner sted
- Er vaktsom og årvåken i forhold til om noe ubehagelig skal skje
- Har upassende klær for å skjule skader (for eksempel lang genser på varme dager)
- (Atferdsmessige tegn og signaler sammenfaller med tegn og signaler for seksuelle overgrep)

Tegn og signaler på seksuelle overgrep

Kilde: SISO (2014)

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

	Sosiale reaksjoner	Fysiske reaksjoner	Psykiske reaksjoner
Små barn	• Endringer i atferd • Seksualisert atferd • Overdreven/tvangspreget onani • Uvanlig interesse for og kunnskap om seksualitet utover alder og utviklingsnivå. • Konsentrasjonsvansker • Lek med dukker som illustrerer seksuelle overgrep • Regressiv atferd, babyspråk. Utagering, aggressiv atferd, spark, slag, biting • Hyperaktivitet • Følelser av frustrasjon og sinne • Frykt for og aversjon mot bestemte personer eller steder • Umotivert gråt • Konsentrasjonsvansker i lek og samspill med andre • Taushet • Påføre selvforskyldt smerte, stanger hodet i ting, dra i håret, skjære i kroppen eller i bilder	• Rødhet, irritasjon rundt kjønnsorganene og i endetarmsåpning. • Smerte, kløe, utslett rundt kjønnsorganene og i endetarmsåpning. Vaginal blødning, blødning fra kjønnsorganene og endetarmsåpning. • Blærekatarr, skjedekatarr. • Blod i underbuksa. • Har problemer med å gå eller sitte. • Mage- og fordøyelsesproblemer. • Klager over uvelhet. • Putter gjenstander inn i skjeden og endetarm. • Ufrivillig vannlating, encoprese. • Sprekker i munnen, munnsår. • Pådrar seg seksuelt overførbare sykdommer. • Svelgeproblemer, ubehag i forhold til bestemte matvarer. • Uvanlig kroppslukt (sæd). • Følger ikke normal vekstkurve.	• Humørsvingninger. • Tristhet. • Angst. • Uforklarlig gråt, skriketokter. Marenitt, redd for å sovne. Utviser likegyldighet, robot- lignende oppførsel. Ensomhet. • Isolasjon. • Reagerer ikke på kontakt fra andre, trekker seg inn i seg selv. Mistillit til voksne. • Utrygg tilknytning. Dissosiasjon. Ukritisk i kontakt med andre.
Mellomstore barn	Samme som over, og i tillegg: • Lærevansker, mangel på konsentrasjon. • Utviser voksen seksuell atferd, forførende, flørt. • Påfallende antrekk. Begynnende selvdestruktiv atferd. Tap av ferdigheter. Begynnende utvikling av beskyttelsesstrategier. Mobbing. • Begynnende selvmordstanker.	• Psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hodepine, magesmerter etc. • Vanskeligheter med kroppskontakt, berøring, mangel på beskjedenhet. • Mangelfull eller overdreven personlig hygiene.	• Lav selvfølelse. • Makteløshet. • Apati. • Skyldfølelse. • Skamfølelse. • Begynnende depresjon. • Innadvendthet.
Tenårene	• Selvskading, selvmordstanker og -forsøk. • Spiseforstyrrelser. • Alkohol- og narkotikamisbruk. • Utviser pseudomodenheter. • Hemmelighetsfull, skamfull. • Utvikling av spesielt kropps-språk, kroppsholdning, ganglag.	• Tidlig seksuell aktivitet. • Tidlig graviditet og abort. • Forsøk på å holde tilbake fysisk utvikling.	• Depresjon. • Mistillit til andre. • Manglende identitetsfølelse. • Forvirring omkring kjønnsidentitet. • Økt skyld- og skamfølelse.

Tegn og signaler på mobbing

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Tegn som indikerer at noen blir mobbet	Tegn som tyder på at noen mobber andre
• uforklarlige skader • mistet eller ødelagt klær, bøker, elektronikk, eller smykker • hyppig hodepine eller magesmerter, kvalme eller etterlikne sykdom • endringer i spisevaner, som plutselig hoppe over måltider eller overspising. Barn kan komme hjem fra skolen sultne fordi de ikke spiser lunsj. • søvnproblemer eller hyppige marenitt • allende karakterer, tap av interesse for skolearbeid, eller ikke ønsker å gå til skolen • plutselig tap av venner eller unngå sosiale situasjoner • øleisen av hjelpeløshet eller redusert selvfølelse • selvdestruktiv atferd som å rømme hjemmefra, å skade seg selv, eller snakke om selvmord	• Deltar i fysiske eller verbale slagsmål • Har venner som mobber andre • Er mer aggressive • Har uforklarlige ekstra penger eller nye eiendeler • Legge skylden på andre for sine problemer • Ikke godta ansvar for sine handlinger • Bekymre seg om deres omdømme eller popularitet

Tegn og signaler på depresjon hos ungdom og unge voksne

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Tegn og symptomer		Tegn lærere bør se etter
Emosjonelle endringer	• Fremstår trist og med håpløshet Irritabel, sint og fiendtlig • Tar lett til tårene • Tap av glede over ulike aktiviteter • Følelse av å være verdiløs og skyldfølelse • Mangel på entusiasme og motivasjon	Tilbaketrekning, agitasjon, frykt, skyldfølelse, aggresjon, angst, endring av personlighet, redusert selvtillit, følelse av verdiløshet
Kognitive endringer	• Irrasjonell tenkning, ofte med uttrykt selvkritisk fokus • Tap av konsentrasjon, liten oppmerksomhet og vanskelig for å ta beslutninger • Lav selvtillit • Negativ holdning til egen kropp • Apatisk • Tanker om død og selvmord	• Betydelige hukommelsestap • Tap av motivasjon • Dårligere karakterer • Vanskelig for å ta beslutninger
Atferdsendringer	• Redusert aktivitet på skolen • Redusert interesse for eget utseende • Redusert omgang med venner og vanlige aktiviteter • Selvskading eller redusert egenomsorg • Unngår samkvem med familie og deltakelse i familieaktiviteter • Tilbaketrukket atferd og bruk av tid alene	• Endring i atferd • Selvskading • Selvforsømmelse • Mangel på motivasjon • Dårlig fram møte på skolen • Dårlig konsentrasjon
Fysiske endringer	• Tretthet, mangel på energi, lav motivasjon • Økt eller redusert appetitt (som resulterer i vektøkning/vekttap) • Manglende døgnrytme (som resulterer i søvnløshet om natten og søvnbehov om dagen) • Rastløshet og agitasjon • Uforklarlige plager og smerte	• Hodepine • Endring i spisevaner • Søvn og energinivå • Tretthet

Tegn på angst og depresjon hos barn og unge

Kilde: Bru, Idsøe og Øverland (2016)

Tegn på angst hos barn og unge	Tegn på depresjon hos barn og unge
• Er stadig bekymret over noe, f.eks. om lekser er gjort godt nok, vennene, klasserommet, nyheter, familien • Har problemer med å gå ifra mor eller far og må gjerne følges til og fra skolen • Er lenge våkne og har søvnproblemer hjemme som går ut over skolearbeidet • Kan virke irritert, blir raskt sinte og har aggresjons utbrudd på skolen • Føler seg utenfor og ukomfortable sammen med medelever • Trekker seg bort fra andre elever og isolerer seg • Synes det er vanskelig å delta i diskusjoner i klassen, gjennomføre presentasjoner med mange tilhørere • Synes det er vanskelig med nye personer, steder og aktiviteter, som å ha vikar, gå i selskap eller overgangen til nye klasserom • Er redd for å gå på skolen eller vil ikke gå • Har negative tanker om muligheter for å mestre læringsarbeidet • Unngår personer, steder eller aktiviteter som kan utløse ubehagsfølelse	• Gjennomgående og vedvarende tristhet (kjernesymptom) • Tap av glede og interesse for aktiviteter som en var interessert i og gledet seg over tidligere, redusert motivasjon eller engasjement for skolearbeidet (kjernesymptom) • Tap av energi eller økt tretthet, har vanskelig for å komme i gang med arbeidsoppgaver eller opprett-holde innsats over tid (kjernesymptom) • Endring av appetitt som fører til vekttap eller vektøkning som ikke skyldes diett • Søvnløshet eller oversoving, virker trett når skoledagen starter – kommer for sent på skolen • Rastløshet eller irritabilitet – blir lettere involvert i konflikter med medelever, motstand mot å gjøre skolearbeidet. • Følelse av verdiløshet eller uhensiktsmessig skyldfølelse – negative forventninger til muligheter for å mestre skolearbeidet • Vansker med å tenke, konsentrere seg eller ta beslutninger i forhold til skolearbeidet • Tanker om død eller selvmord, eller forsøk på selvmord

Tegn på skolevegring og spiseforstyrrelser

Kilde: Bru, Idsøe og Øverland (2016)

Tegn på skolevegring

- Elever kjenner et sterkt ubehag ved å gå på skolen eller bare ved tanken på å gå dit. De klager ofte på kvalme, hodepine eller magesmerter, særlig på morgenen og/eller kvelden før skoledag.
- Et slikt ubehag kan være knyttet til spesielle fag, lærere eller aktiviteter, slik som å unngå gym, prøve, fremføre gruppe-arbeid eller andre krevende sosiale aktiviteter. Elever som strever med sosial tilpasning og/eller blir utsatt for mobbing, har større risiko for å utvikle skolevegring.
- De er ofte flinke, pliktoppfyllende, stille og lite krevende elever. De gjør lite utav seg og kan være usynlige, derfor vanskeligere å oppdage.
- Skolevegring er ingen medisinsk diagnose og er ikke det samme som skulk (dvs. elver som oftere mangle motivasjon og interesse for skolearbeidet). Skolevegrere vil gå på skolen, er interessert i skolearbeidet, men klarer ikke å gå på skolen. De er oftest hjemme, og foreldrene vet det, og de strever med å få dem til skolen.
- Skolevegring kan starte eller øke ved overganger, som overgang til nytt skoleslag, etter ferie eller etter langvarig sykdom.
- Det starter oftest med fravær en time eller en dag for så å øke gradvis, men kan også forekomme akutt, gjerne på grunn av en konkret episode.
- Skolevegrere kan ha angstsymptomer, men det kan oppstå uten at angst er grunnen alene, eller angst kan være en konsekvens.

Tegn på spiseforstyrrelser

- Gjennomgående og vedvarende tristhet (kjernesymptom)
- Tap av glede og interesse for aktiviteter som en var interessert i og gledet seg over tidligere, redusert motivasjon eller engasjement for skolearbeidet (kjernesymptom)
- Tap av energi eller økt tretthet, har vanskelig for å komme i gang med arbeidsoppgaver eller opprett-holde innsats over tid (kjernesymptom)
- Endring av appetitt som fører til vekttap eller vektøkning som ikke skyldes diett
- Søvnløshet eller oversovning, virker trett når skoledagen starter – kommer for sent på skolen
- Rastløshet eller irritabilitet – blir lettere involvert i konflikter med medelever, motstand mot å gjøre skolearbeidet.
- Følelse av verdiløshet eller uhensiktsmessig skyldfølelse – negative forventninger til muligheter for å mestre skolearbeidet
- Vansker med å tenke, konsentrere seg eller ta beslutninger i forhold til skolearbeidet
- Tanker om død eller selvmord, eller forsøk på selvmord

Fem trinn fra bekymring til melding

1	Del	Hvis du som ansatt i bydel Nordre Aker blir bekymret for et barn eller ungdom, skal du normalt drøfte bekymringen, og om det er grunnlag for å følge opp saken videre, med din leder. Det kan være lurt å drøfte saken med andre faggrupper og kollegaer, ring gjerne barneverntjenesten for å drøfte saken. Husk at du som offentlig ansatt har en personlig meldeplikt dersom du er bekymret for et barn. Dersom en eller flere av dere kommer frem til at det er grunn til bekymring, går dere videre til trinn 2.
		Hvis du som privatperson blir bekymret for et barn eller ungdom, følges trinn 2 og 5.
2	Systematiser	Skriv ned det som gjør deg bekymret. På denne måten får du systematisert og konkretisert dine tanker og observasjoner. Observer barnet/ungdommen i en kort periode for å avgjøre om det er grunn til å trekke inn foreldrene. Dersom du er bekymret for vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner / familien skal ikke foresatte involveres, og barneverntjenesten (nivå 3) involveres direkte.
3	Konkretiser	Beskriv observasjonene konkret og detaljert ut i fra det du ser. Unngå tolknings- beskriv kun dine faglige iaktakelser og skriv ned opplysninger du eventuelt får muntlig. Dersom barnet selv, foreldrene eller andre som jobber med barnet, kommer med innspill på hva barnets/ungdommens manglende trivsel kan skyldes, skal det også noteres. Dersom barnet/ungdommen etter din vurdering kan ha en oppfatning av saken, skal du ha en samtale med barnet om hvordan han/hun selv oppfatter situasjonen. Med mindre du mistenker at barnet er utsatt for seksuelle overgrep eller annen vold i hjemmet, skal du snakke om din bekymring med foreldrene også, og du skal orientere barnet om dette.
4	Gjør opp status	På bakgrunn av samtalen med barnet og foreldrene, dine observasjoner og drøftinger med kollegaer, leder og eventuelt barneverntjenesten, gjør du opp status; er det grunn til å være bekymret? Hvis dere konkluderer at det er grunn til bekymring, har du som offentlig melder meldeplikt på bakgrunn av Barnevernloven §6-4 når det er «grunn til å tro» at: • «et barn er mishandlet i hjemmet» • «det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt» • «et barn har vist vedvarende alvorlige adferdsvansker» • «det er fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel»
5	Konkluder	Bekymringsmelding sendes ved en skriftlig fremstilling til Nordre Aker barneverntjeneste.

Konkretisering av bekymring: Hvordan lage en konkret bekymring

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

1	Ta utgangspunkt i all dokumentasjon som foreligger (f.eks. refleksjoner, notater, foreldresamtaler eller evt. annen informasjon relatert til saken).	Forslag til hjelp for å strukturere bekymringen innen enkelte nivåer. Hva er du oppmerksom på/bekymret for (Kryss av):
2	Definering av bekymring bør alltid gjøres i samarbeid med annen kollega.	☐ Motorikk ☐ Sosiale forhold ☐ Hjemmeforhold ☐ Språk ☐ Konsentrasjon/Oppmerksomhet ☐ Trivsel ☐ Fagvansker ☐ Forhold ved tjenesten ☐ Annet:
3	Bekymringen skal være konkret. Hva er du/dere bekymret for?	

Bekymring:
*Er du usikker, ta kontakt med en kollega, leder eller hjelpetjenestene

Nytte av tiltak: Evalueringsskjema

Forberedende skjema til evaluering i stafettloggen.

TILTAK

Gode spørsmål å stille seg i en evaluering kan være:

Ble planlagte tiltak gjennomført og fulgt opp på en god måte?

☐ Ja/bra

☐ Nei/dårlig

Kommentar:

Hvordan opplever barnet/ungdommen effekten av tiltaket?

☐ Ja/bra

☐ Nei/dårlig

Kommentar:

Hvordan opplever Stafettholder effekten av tiltakene?

☐ Ja/bra

☐ Nei/dårlig

Kommentar:

Er det behov for nye eller utvidede tiltak?

☐ Ja/bra

☐ Nei/dårlig

Kommentar:

Bør tiltaket fortsette og/eller justeres?

☐ Ja/bra

☐ Nei/dårlig

Kommentar:

Tiltak som ikke har effekt avsluttes, skal dette tiltaket avsluttes?

☐ Ja/bra

☐ Nei/dårlig

Kommentar:

Aktuelle samarbeidsrutiner i de ulike tjenestene

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

Barnehage

Handlingsplan mot mobbing	Finnes på nett under BTI Bydel Nordre Aker
Metodeplan forebygging av mobbing - mal	Finnes på nett under BTI Bydel Nordre Aker
Observasjonsskjema tilknytning	Finnes på nett under BTI Bydel Nordre Aker
Overordnede retningslinjer for handlingsplan for mobbing i barnehage	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Oslostandard for systematisk oppfølging av barns språkutvikling	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Oslostandard for tilvenning i barnehagen – en trygg barnehagestart for alle barn	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole 2013	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Oslostandard for samarbeidsavtale mellom barnehage og barnevern	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Mal for samarbeidsavtale mellom foresatt, barneverntjeneste og barnehage	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
En trygg barnehagestart - foreldreveiledning	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Foreldrebrosjyre: "Klar for skolestart", på 5 språk	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere

Aktuelle samarbeidsrutiner i de ulike tjenestene

Foreldrebrosjyre: "Klar for skolestart", på 5 språk	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Mal for samarbeidsavtale mellom foresatt, barneverntjeneste og barnehage	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Hefte om Mobbing i barnehagen- fra Foreldreutvalget for barnehager	www.fubhg.no/mobbing-i-barnehagen.281498.no
Mal for oppfølgingsplan- språk	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Mal for oppstartsamtale- tilvenning	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Oslostandard for tilvenning i barnehagen - en trygg barnehagestart for alle barn	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole 2013	www.oslo.kommune.no/barnehage/for-ansatte-i-barnehagene/kvalitetsstandarder-og-veiledere
SKOLE	
Handlingsplan mot mobbing	Finnes på nett under BTI Bydel Nordre Aker
Kvalitet i Osloskolen	www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/kvalitet-i-osloskolen
HELSESTASJON OG SKOLEHELSETJENESTEN	
Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmede og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom	www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten

ressurser

nivå

2

Henvisningsskjemaer

TVERRFAGLIG RESSURSTAM

Henvisningsskjema Tverrfaglig ressursteam	Ligger på BTI Bydel Nordre Aker
Henvisningsskjema fra helsestasjon til TRT	Ligger på BTI Bydel Nordre Aker
Søknadsskjema om spesialpedagogisk hjelp etter Barnehageloven	Ligger på BTI Bydel Nordre Aker
Pedagogisk rapport ved henvisning til PPT	Ligger på BTI Bydel Nordre Aker

FOREBYGGENDE ENHET

Henvisningsskjema til Aktiv fritid for alle	Ligger på BTI Bydel Nordre Aker
---	---

BARNEVERN

Melding til barneverntjenesten	www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/barnevern-og-foreldreveiledning/bekymringsmelding
--------------------------------	--

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

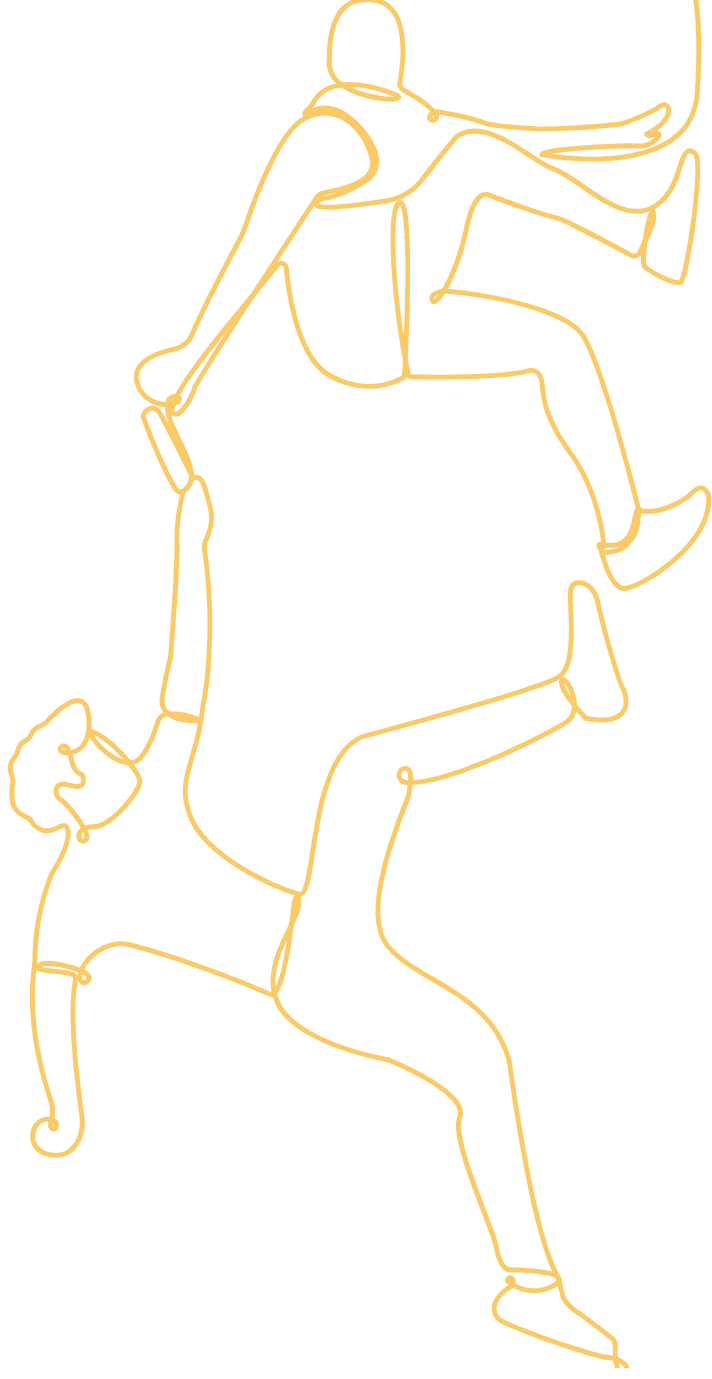
Fra bekymring til handling	www.tidliginnsats.forebygging.no/Statlige-foringer/Fra-bekymring-til-handling---en-veileder-om-tidlig-intervensjon-pa-rusfeltet/
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017	www.regjeringen.no/no/dokumenter/et-liv-uten-vold/id733697/
Bydel Nordre Aker: Handlingsplan Vold i nære relasjoner	www.docplayer.me/50797539-Oslo-kommune-bydel-nordre-aker-lokal-handlingsplan-mot-vold-i-naere-relasjoner-bydel-nordre-aker
Bedre Tverrfaglig Innsats	www.tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/
Salto	www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/salto-sammen-lager-vi-et-trygt-oslo
Manifest mot mobbing – Oslo kommune	www.oslo.kommune.no/wp-content/uploads/2014/06/Oslo-Kommune_Manifest-mot-mobbing-2015-2018Forpliktelser.pdf
Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten	www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Veiledere/Veileder_til_barnets%20beste_2009.pdf?epslanguage=no
Oslostandard for samarbeid hjem-skole 2017/18	www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/kvalitet-i-oslo-skolen/samarbeid-mellom-hjem-og-skole
Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid med barn-ungdom – familier	http://handling.forebygging.no/Global/taushetsplikt---veileder-ks.pdf
Pårørendeveileder	www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/parorendeveileder
Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge	https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/tidlig-oppdagelse-av-utsatte-barn-og-unge

Stafettlogg

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Stafettloggen

- en introduksjon for foresatte i Bydel Nordre Aker

I vår bydel har vi fokus på barn og unges trivsel. Vi har innført verktøyet Stafettlogg.

Hva er stafettlogg?

- En stafettlogg er aktuell når vi har økt oppmerksomhet, og det innledes et samarbeid, rundt barnet
- I Stafettloggen er alle igangsatte tiltak med vurderinger for barnet samlet
- I Stafettloggen beskrives de avtaler som er inngått
- Stafettloggen gir oversikt over involverte tjenester, fagpersoner og deres oppgaver
- Stafettloggen kan være med på å sikre gode overganger for dere og deres barn

Stafettloggen utarbeides alltid i samarbeid med dere som foresatte ved at dere gir samtykke. Dere vil til enhver tid være oppdatert på det som er skrevet i loggen. Kun barnets foresatte og de personene som foresatte gir tillatelse til, kan få lesetilgang til stafettloggen.

Når starter en Stafettlogg?

Stafettloggen starter når foresatte har gitt samtykke og et tiltak skal igangsettes. Stafettlogg er aktuell når det innledes et samarbeid rundt barnet. Tiltakene vil knyttes til utviklingsområder der barnet kan ha nytte av ekstra støtte i en periode eller over tid. Det innhentes samtykke fra foresatte.

Når slutter en Stafettlogg?

Stafettloggen slutter når dere som foresatte sammen med øvrige samarbeidsparter ser at barnet trives og tiltakene har gitt ønsket effekt. Som foresatte kan dere til enhver tid avslutte loggen.

Adgang til stafettloggen:

Den elektroniske loggen ligger på internett - skriv følgende adresse inn i adresselinjen:

www.oslo.kommune.no/btibydelnordreaker

Når du har åpnet påloggingssiden, logger du på med BankID. BankID er en personlig og enkel elektronisk legitimasjon for sikker identifisering på nett. Dersom du ikke allerede har BankID ta kontakt med banken din så vil de hjelpe deg med dette.

Spørsmål

Dersom du har spørsmål om stafettloggen eller har bruk for ytterligere opplysninger, er du velkommen til å kontakte tjenesten du er tilknyttet.

Personinformasjon

Hensikt: Sikre at de som skal registrere info i Stafettloggen gjør dette innenfor rammene som er satt i § 8, § 14 og § 28 i Personopplysningsloven blir ivare tatt ihht. Gjeldende lover og forskrifter. Den behandlingsansvarlige skal ikke lagre personopplysninger lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen. Hvis ikke personopplysningene deretter skal oppbevares i henhold til arkivloven.

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

	Utfører ansvarlig	Aktivitet:
	Stafettholder	Oppretting og vedlikehold av informasjon om stafettbarnet, foresatte stafettholder og aktører i det tverrfaglige nettverket i kommunen. Informasjon som kan registreres i Stafettloggen: • Samtykke. • Navn, fødselsnummer, bosted til stafettbarnet. • Navn, fødselsnummer, telefonnummer og e-postadresse til foresatte. • Navn, stilling/tjeneste, telefonnummer og e-postadresse til stafettholder og aktører . • Ansvarlige for gjennomføring av tiltak. • Tidsfrister, møtetider, og om det har vært drøftinger med leder og foresatte rundt utfordringene til stafettbarnet. • Konkretisering og evaluering av tiltak via predefinerte kategorier og et avgrensa fritekstfelt. • Konkretisering av mål for utvikling via et avgrensa fritekstfelt. • Vurdering av utfordringene til barnet gjennom predefinerte kategorier. • Vurdering av omfang på barnet sitt behov for bistand via en 3- trinns nivåskala.

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Roller rundt

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

	Rolle	Innhold
	Stafettholder	Stafettholder er den personen i kommunen som følger opp, koordinerer den tverrfaglige innsatsen og har dialogen med foreldre. Det er bare stafettholder som har skrivegang til den registrerte sin logg. Stafettholder er den som administrerer lesetilgang for de som skal ha tilgang til informasjon om den registrerte.
	Leder av tjenestestedet	
	Systemansvarlig	Systemansvarlig sitt ansvarsområde er definert i kommunen sitt kvalitetssystem i dokumentet «Drift og vedlikehold av cXStafettloggen». For cXStafettloggen gjelder det spesielt at det er systemansvarlig som skal administrere tilgang for stafettholder, men det er stafettholder som administrerer lesetilgang til de som skal ha det.
	Aktør	Dette er innsatsressurser fra hjelpetjenestene som har ei rolle i forhold til tiltak for stafettbarnet.
	Foresatte	Dette er de som bestemmer, og har juridisk ansvar i saker om stafettbarnet.
	Stafettbarnet	Dette er personen det er identifisert en bekymring rundt, og der tverrfaglig tiltak er vurdert hensiktsmessig og det er hentet inn samtykke for
	Systemeier	Systemeier sitt ansvarsområde er definert i kommunen sitt kvalitetssystem i dokumentet «Drift og vedlikehold av cXStafettloggen».
	Superbruker	Superbruker sitt ansvarsområde er definert i kommunen sitt kvalitetssystem i dokumentet «Drift og vedlikehold av cXStafettloggen».

Opprette og endre stafettholder

Hensikt: Sikre at stafettholder blir opprettet og endret i forhold til regler som gjelder for stafettloggen blir ivaretatt i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

	Utfører ansvarlig	Aktivitet:
	Systemansvarlig* *Leder av tjenestestedet	Førstegangs oppretting Peke ut stafettholder ved første gangs oppretting av logg for et barn/ elev
	Leder av tjenestestedet	Bytte av stafettholder Endre stafettholder i cxStafettloggen ved bytte av ansvarlig for barnet /eleven Melde fra til nytt tjenestested ved overganger

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Arkivering

Hensikt: Sikre at § 8, § 14 og § 28 i Personopplysningsloven blir ivaretatt i henhold til gjelden- de lover og forskrifter.

Den behandlingsansvarlige skal ikke lagre personopplysninger lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen. Hvis ikke personopplysningene deretter skal oppbevares i henhold til arkivloven.

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

	Utfører ansvarlig	Aktivitet:
	Stafettholder	Informasjonen skal registreres i cxStafettloggen innenfor de rammer som er satt i gjeldende lover og forskrifter
	Stafettholder	Ansvarlig for å lagre utskrift av hvert stafettbarns logg i cxStafettloggen § 6 i Arkivloven. Dokumentasjon som skal arkiveres ved: • overgang mellom tjenester; helse, barnehage, skole • skifte av stafettholder • dersom samtykke blir trukket • dersom logg avsluttes • årlig for barn/elever med enkeltvedtak. Dette skal gjøres senest 4 uker etter utgangen av barnehage- skoleåret Nærmere regler for arkivering finnes i kommunen sin Arkivplan
	Seksjon skole og barnehage	To ganger pr. halvår kontrollere flyt av logger i tjenestene. Melde fra til leder av tjenestestedet om logger som er passive

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Når samtykke trekkes tilbake

Hensikt: Sikre at de kommunale rutinene blir ivare tatt iht gjeldende lover og forskrifter

Er du bekymret for/Har du mistanke om vold eller seksuelle overgrep i nære relasjoner? Involver barneverntjeneste (nivå 3) direkte. Foresatte kontaktes ikke.

NÅR SAMTYKKE TREKKES TILBAKE - cXSTAFETTLOGGEN	
	Utfører ansvarlig
	Aktivitet:
	Stafettholder Registrere i cXStafettloggen at samtykke trekkes tilbake og avslutte loggen
	Stafettholder Refereres til rutine « cXStafettloggen — arkivering»
	Stafettholder Avslutte loggen
	Leder av tjenestestedet Ansvarlig for at rutinen gjennomføres

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

BTI ordliste

Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

BTI skal bidra til at barn, unge og familiene deres får nødvendig hjelp så tidlig som mulig. Dette gjelder særlig for familier det er knyttet bekymringer til. BTI er en organisasjonsmodell. Den er laget for å bedre samhandlingen mellom de ulike kommunale tjenestene som jobber med utsatte barn og unge.

Modellen har tre grunnleggende formål:

- Tidlig identifisering og intervensjon
- Bedre samordning av kommunalt (og statlig) tjenestetilbud
- Medvirkning

Stafettlogg

Stafettloggen er et viktig redskap når innsats rundt et barn skal koordineres, og når mange fagpersoner skal arbeide sammen på tvers av fag og sektorer. Stafettloggen skal hindre oppfølgingsbrudd og sikre en tidlig og god samhandling med foreldre, barn og unge. Samarbeidet gir de ulike aktørene bedre forståelse for – og oversikt over hverandres oppgaver for å oppnå en mer helhetlig og effektiv oppfølging. Stafettloggen følger brukeren uavhengig av hvem som til enhver tid tilbyr tjenester. En viktig forutsetning for å benytte en stafettlogg er samtykke fra foreldre/brukeren. Bydel Nordre Aker bruker dataverktøyet CX Stafettloggen.

Stafettpinne

Stafettpinnen er et begrep som symboliserer at det til enhver tid skal være en dedikert person som har ansvar i en sak. Primært er det personen som er nærmest barnet i det daglige som holder i stafettpinnen. Dette bestemmes av leder på enheten der undringen har

oppstått. Ved flytting til annen bydel eller kommune, ved overgang til skole og ungdomsskole byttes det rutinemessig stafettholdere. Stafettpinnen er et bilde på informasjons- og tiltaksflyten som fortsetter uten oppfølgingsbrudd, noe som er spesielt sårbart ved overganger.

Stafettholder

For å sikre helhet og samarbeid rundt barn, unge, gravide og foresatte når de følges opp av en eller flere tjenester, opprettes en stafettlogg og en stafettholder. Foretrukket stafettholder er den som er nærmest barnet.

Stafettholder har ansvar for å sikre overblikk og sammenheng i oppfølging av det enkelte barn og familien, og at både barn og voksne følger seg ivare tatt. Ansvarer for den koordinerte innsatsen, varer helt til stafetten er overlevert, mottatt og akseptert av en ny stafettholder. Barn, ungdom og foresatte skal ha mulighet til å påvirke hvem som skal være stafettholder.

Aktør i stafettlogg

Samarbeidende parter rundt familien barnet, er aktører. Deres oppgave er å følge opp egne tiltak og bidra til helhetlig oppfølging. Aktører omfatter både kommunale -, spesialisthelse-, frivillige- og private tjenester.

Stafettbarn: Den det gjelder. Barnet kan ha eget tiltak i loggen, fra skolealder tilstreber vi at de har egen oppgave. Barnet skal ha mulighet til å delta i møter og uttale seg i utarbeiding og evaluering av tiltak.

Foresatte i stafettlogg

Foresatte og unge bestemmer over og har fullt innsyn i stafettlogg. Samtykke til stafettlogg kan trekkes tilbake, da avsluttes loggen. Foresatte skal alltid ha et eget tiltak i loggen, arbeidet rundt barnet/den unge er et samarbeid. Barn/foresatte har siste ord i evaluering av tiltak.

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

BTI ordliste

Undring

Nivå 0 Undring beskriver aktiviteter som skal bidra til at vi kommer fra egen undring til å dele denne med barn og foreldrene og sammen vurdere om det er behov for ekstra oppfølging og innsats.

Basistjenester

Basistjenester er de som gir tilbud til/følger opp alle barn. Fra graviditet og til barnet starter i barnehagen er helsestasjonen en basistjeneste. Barnehage, skole og Aktivitetsskole ordning er de viktigste basistjenestene.

Hjelpetjenester

Tjenester som bistår basistjenestene med ekstra tiltak. Helsestasjon og skolehelsestjenesten har også en funksjon som hjelpetjeneste. Andre viktige hjelpetjenester i bydelen er for eksempel Tverrfaglig ressursteam, barnevern – og eksterne tjenester som PPT og BUP.

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

Oslo

BTI-Handlingsveileder

-for tjenester i Bydel Nordre Aker

Her finner du brosjyren Tjenesteinformasjon: www.oslo.kommune.no/bti

Telefon bydel Nordre Aker: 21 80 21 80

Versjon 3. 2020

Redaksjon: Prosjektgruppe BTI i samarbeid med involverte tjenester

Ansvarlig redaktør: Trine Køhncke Urholt

Kontaktperson: Prosjektleder Petronelle Gaarder Herbern

Handlingsveiledere

Verktøykasse

Rutiner/Stafettlogg

